

ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Γενικές Πληροφορίες

Η επιλογή του ρηματικού προσώπου είναι καθοριστική και συνδέεται άρρηκτα με το σκοπό της σύνταξης και το είδος του κειμένου που διαβάζουμε. Αναλυτικότερα:

Αναλυτική Παρουσίαση

Ενικός Αριθμός

Το πρώτο (α') ενικό:

- Προσδίδει αμεσότητα, ζωντάνια, ζωηρότητα, ενδιαφέρον στο λόγο, αφού η αφήγηση εμπεριέχει το στοιχείο της προσωπικής μαρτυρίας.
- Οι σκέψεις προβάλλονται εντονότερα και εναργέστερα στον αναγνώστη.
- Ο λόγος εκφράζει προσωπικές εκτιμήσεις, αφού τα πράγματα προσεγγίζονται μέσα από μια εσωτερική οπτική γωνία και λειτουργεί το προσωπικό φίλτρο του πομπού.
- Προσδίδει στο κείμενο προσωπικό εξομολογητικό τόνο.
- Προκαλεί συγκινησιακή φόρτιση στο δέκτη, αφού παρακολουθεί και βιώνει προσωπικά βιώματα του πομπού.
- Τονίζεται το «εγώ» του πομπού και ενδεχομένως υποδηλώνει ή δηλώνει με σαφήνεια-όταν γίνεται συνεχής χρήση- εγωκεντρισμό και εγωπάθεια, πιθανόν και στα όρια της αλαζονείας, π.χ. στον πολιτικό λόγο που κινείται στα όρια της προπαγάνδας (λόγοι του Χίτλερ).

Το δεύτερο (β') ενικό:

- Προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο λόγο, αφού ο πομπός δημιουργεί έναν τεχνητό αγωγό επικοινωνίας με τον ή τους δέκτες του. Απευθύνεται άμεσα σ' αυτούς, είναι σαν να συνομιλεί μαζί τους και έτσι πετυχαίνει να τους καταστήσει συμμέτοχους στην προβληματική που αναπτύσσει, περνώντας τους με τον πιο άμεσο τρόπο το μήνυμά του.
- Προσδίδει διαλογικό χαρακτήρα στο λόγο.
- Ο τόνος γίνεται συνομιλητικός-φιλικός.

Το τρίτο (γ') ενικό:

- Προσδίδει αντικειμενικότητα, αμεροληψία, ουδετερότητα, αφού οι επισημάνσεις του πομπού φαίνονται αναμφισβήτητες και γενικώς αποδεκτές.
- Αποστασιοποιεί το συγγραφέα από τη συμμετοχή και τον καθιστά αντικειμενικό παρατηρητή.
- Καθιστά το μήνυμα γενικόλογο και του προσδίδει καθολικό κύρος για αυτό χρησιμοποιείται για γενίκευση σκεπτικού, προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα με ευρύτερη ισχύ και αποδοχή.
- Αποφεύγει την άμεση αναφορά, καθιστώντας το μήνυμα υπαινικτικό.

Πληθυντικός Αριθμός

Το πρώτο (α') πληθυντικό:

- Ο συγγραφέας συμμετέχει, αφού μοιράζεται με τον αναγνώστη την ίδια οπτική γωνία.
- Δημιουργείται μια αίσθηση οικειότητας (αμεσότητα) ανάμεσα στον πομπό και στο δέκτη, αφού εντάσσει τον εαυτό του μέσα σε ένα ευρύτερο σύνολο ατόμων, π.χ. στους ακροατές του, γίνεται «ένα με αυτούς», μιλάει «μαζί με αυτούς και γι' αυτούς».
- Η χρήση του αποπνέει συλλογικότητα, ενώ ο λόγος αποκτά αμεσότητα και έτσι πετυχαίνει να τους ευαισθητοποιήσει κατά τον καλύτερο και πιο αποτελεσματικό τρόπο.
- Αποδίδει συλλογική ευθύνη / τονίζεται η ανάγκη για δραστηριοποίηση των αρμόδιων φορέων.
- Μπορεί να τους πείσει πιο εύκολα, αφού εντάσσει και τον εαυτό του στα μέτρα-προτάσεις που παρουσιάζει.

Το δεύτερο (β') πληθυντικό:

- Προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο λόγο, αφού ο πομπός δημιουργεί έναν τεχνητό αγωγό επικοινωνίας με τον ή τους δέκτες του. Απευθύνεται άμεσα σ' αυτούς, είναι σαν να συνομιλεί μαζί τους και έτσι πετυχαίνει να τους καταστήσει συμμέτοχους στην προβληματική που αναπτύσσει, περνώντας τους με τον πιο άμεσο τρόπο το μήνυμά του.
- Προσδίδει διαλογικό χαρακτήρα στο λόγο.
- Ο τόνος γίνεται συνομιλητικός-φιλικός.
- Το ύφος και ο λόγος αποκτούν θεατρικότητα, παραστατικότητα, ενδεχομένως και δραματικότητα.
- Προσδίδει ζωντάνια στο λόγο / συναισθηματική προσέγγιση.

Το τρίτο (γ') πληθυντικό:

- Προσδίδει αντικειμενικότητα, αμεροληψία, ουδετερότητα, αφού οι επισημάνσεις του πομπού φαίνονται αναμφισβήτητες και γενικώς αποδεκτές.
- Αποστασιοποιεί το συγγραφέα από τη συμμετοχή και τον καθιστά αντικειμενικό παρατηρητή.
- Καθιστά το μήνυμα γενικόλογό και του προσδίδει καθολικό κύρος για αυτό χρησιμοποιείται για γενίκευση σκεπτικού, προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα με ευρύτερη ισχύ και αποδοχή.
- Αποφεύγει την άμεση αναφορά, καθιστώντας το μήνυμα υπαινικτικό.